

B. Tóth Klára

Égi idolk

hol a határ a mennyei riviérán
ha már az ég is maga fölé néz
monumentális felhőarcok
merednek fölfelé
rózsaszín fénykaréj-övezte
szürke profilok
mintha a Húsvét-szigeti
monolitok keresnék
a maguk igazságát
egy felsőbb horizonton
a létezés titka mögé lesni
megkövesedett arcukat
felpuhítani az öröklé(t)
oldatában

Áldásküldő

Képzeld egy térképet
szállj fölé
tekints le a magasból
keress egy várost
gyűjts marokba
minden áldást
mit összekotorsz
az égen
morzsold el
a felhők fölött
szitáljon le
mint könnyű
nyári zápor
házra szobára
fuldokló légutakra
kettéhasított arcok
tágranyílt pupilláira

Anti-átok

Váljék a gyűlöletedből áldás
pusztítótüzedből megbocsájtás

dühödt dohogásból hálaének
küldessék a szférák Istenének

maró szavad vitriolos gőze
csapódjék le szelíd szóesőbe

s még innen a lélekpusztuláson
foganjon meg rajtad anti-átkom

A. Bak Péter

Rudnay Gyula (1878–1957)

Múltba merengő, jövőbe látó – a magyar lelkiség
festője

Rudnay Gyula munkásságáról sokan sokfélét írtak. Szerepét, jelentőségét, a magyar művészetben elfoglalt helyét sokan vitatták és vitatják ma is – ugyan magasztalták is, sőt ki is tüntették – majd a sűrűn hangoztatott és műveiben is gyakran kifejezésre jutó nemzeti elkötelezettsége miatt elhallgatták, elfelejtették.

Regényes tájon, a felvidéki Pelsőcön született 1878. január 9-én. Édesapja vendéglős volt. Rudnay Gyula gyermekeveit Pelsőcön, Salgótarjánban, Rudabányán, Sajógömörön, Tornalján, Miskolcon és Bején töltötte. Itt ismerte és szerette meg mélységében a természetet. Gondolatvilágára hatottak az itt élő emberek, állatok, szokások, beszédek, babonák, balladák. Nyolcéves korában kezdett el rajzolni. Tizenhárom éves volt, amikor édesapját elvesztette. Életének ő volt a legnagyobb, örökké élő élménye. A magára maradt édesanya nagy szegénységben nevelte hat gyermekét. Ekkor már Budapesten éltek, ahol Rudnay Gyula 1893-ban beiratkozott az Iparművészeti Iskolába. 1895 őszén Münchenbe utazott Hollósy Simon szabadiskolájába. A nyarakat Nagybányán tölti. Közben rövid tanulmányúton Rómában jár. Ez idő tájt készült festményeiből látható, hogy Rudnay megtanulta Hollósynál a szigorúan valóság-hű természetábrázolást. A Nagybányán eltöltött nyarak érlelően alakították művészetét. Közel hét esztendei tanulás után, 1903-ban Párizsba utazik. Megismerkedik Pásztor János szobrászművésszel. Elsősorban a múzeumok remekei kötötték le figyelmét. Ami Párizs életéből élményszerűen hatott rá, az grafikáiban csakhamar megmutatkozott. Rajzai a francia menhelyek öregjeit elmélyedő drámaisággal örökítik meg. Alakjai magukba roskadt kis öregek, Gorkij emberei. Ahogy a fehérek és a fekete árnyékok játékában megmegcsillant egy-egy arcot, abban már későbbi olajképeinek festői magva is megmutatkozik. De bárhol is járt Európában, szemléletét az itthoni környezet alakította: „A mi művészetünk alapja csak e föld és e föld népének kultúrája lehet. Ha megvan a magyar zenének, a magyar dalnak a maga külön világa, akkor meg kell lennie a magyar piktúrának is. A nemzeti tradíciók nélkül nemzeti művészet el sem képzelhető.”

Fiatalkori nagy élménye az orosz kritikai realista irodalom volt, ennek hatására fordult a népelet tanulmányozása és a realizmus felé. Sajátos nemzeti stílus művészetet akart, ezért 1905-